

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
 Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
 za Slovenije in slovenski del
 Julijske Krajinje
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRANA

Djelatnost naše emigrantske založnice postala je dana u dan sve intenzivnija i ciljanija, a najznačajniji čimbenik našoj narodnoj zajednici je danas naša emigrantska omladina.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

NAŠ NARODNI PROBLEM

Ljubljana, 13. marta 1939. (Agis.) — Srećko Kosovel je u svojoj reviji »Mladina« zapisal smisleno sledeće: Nekateri pravilo, komaj milijun nas je! Kaj torej hoćete? Stopite se. Mi pa tem odgovarjamo: Res je komaj milijun nas je. Toda mi smo, mi živimo, pa četudi bi bil en samcat. Živimo! S tem je hotel Kosovel nakazati onega izmed naših najvažnejših življenjskih problemov, ki izhaja iz našega skoro brezupnega notranjega, zlasti pa zunanjega položaja. Toda, kakor je vse to naperjeno proti nam in tudi vse okoliščine govorijo proti nam, tako je njega, kakor tudi nas delstvo, da smo, prisililo k zaključku, ki ne sme in ne more dopuščati nikakega pesimizma, ampak zahteva samo jasen pogled naprej in optimistično gledanje v bodočnost, za sedaj pa borbo proti vsemu, kar bi kakorkoli okrajalo naše življenjske sposobnosti.

Da je lahko prišlo med Slovenci do stališča, ki hoćejo negirati obstoj naroda, ali pa ustvarjati razpoloženje, ki naj bi vodilo k njegovemu počasnemu in sistematičnomu izginjanju, je morda kriv najbolji in predvsem, kakor smo že zgoraj ugotovili, položaj slovenskega naroda. Hoteli bi se pri tem obrniti predvsem na zimate okoliščine, ki jim je ustvarila vlasti svetovna vojna in ki so to razpoloženje v mnogem povečale. Razkovanost Slovencev, ki so jo ustvarile meddržavne meje po svetovni vojni, ki so poleg tega še povečale do skrajnosti ločitve sicer enotno poseljenega ozemlja s Slovinci tako, da je preko teh mej skoro vsako obćevanje, zlasti kulturno, gospodarsko, da ne omentamo političnega, skoro nemogoće, je brez dvoma danes naš najvažnejši in življenjski problem. Ne samo to, kar smo ravnoari omentirali, ampak s tem dejstvom je okrunena v marsičem vsa moć slovenskega naroda, ki živi v svobodni državi, v vseh ožirih, gospodarsko teži slovensko ozemlje proti morju in odprta pot do morja, je za slovensko gospodarstvo eno najtemeljnijih vprašanj. Ta pot je že dvajset let zaprti in neoviran razvoj skoro nemogoće. Upošćevati moramo, da moralo biti v današnjih duh gospodarske poti, če hoćejo zadržati ogromno konkurenćno moć, popolnoma odprte in še tako velike in prijateljske davćine in carinske olašćave teh ugodnosti ne morejo nuditi. Našem gospodarstvu se danes ravnoari omenteno dejstvo tako zelo pozna, da lahko trdimo, da je na njem skoro shiralo, ali vsaj ne kaže nikakega razvoja. Kulturno moć Slovencev je po svetovni vojni tudi vidno opešala. Nemogoće je zamkati dejstva, da najmanj trećtina naroda ki je danes od sveakega narodnega kulturnega razvoja popolnoma oćrgana, ne bi nidesar ustvarjala, ali vsaj ne tako, da se ne bi to na zunan jasno lahko spoznavalo in če je morda trenutno še vendar povoljno stanje, ker je vsa generacija, ki je v zasedenih krajihi kolikćaj ustvarjala, prenela svoje udejstvovanje v svobodni del. So izgledi za bodoćuće naravnost teški. Vsa nova mladina, ki se vzgaja in živi v popolnoma drugih okoliščinah, bo šla namreć svojo pot in celoti ne bo mogla toliko koristiti, kot bi ji koristila, če bi se vzgajala v njenem okviru. Te posledice bomo lahko opazili šele v kasnejšem času, ko bo nastal pepad med starejši in novo generacijom, ki bi morala priti iz krajev, ki niso v okviru svobodnih meja. Konćno lahko še ugotovimo, da je tudi politićna moć Slovencev najmanj za toliko okrnjena, za kolikor se je njih številom z razdelitvijo med tuje države, zmanjšalo. Pravimo, najmanji toliko. Upošćevati moramo namreć, da je vsaj primorski del Slovencev v tem oziru predstavljali in še predstavlja najnaprednejši del slovenskega naroda, ki je imel jasen občutek za pošteno in nepošćeno politićno delo in za napredno in nazadnjaško v politići.

PETNAEST GODINA »DRUŠTVA SV. MOHORA ZA ISTRU«

BILANSA: 50 KNJIGA U NAKLADI OD 160.000 PRIMJERAKA I DVA IZDANJA »OĆE, BUDI VOLJA TVOJA« BISKUPA DOBRILE U 60.000 PRIMJERAKA

Pred kratko vrijeme prikazali smo u našem listu opširno četiri ovogodišnje knjige »Društva sv. Mohora za Istru« u Trstu. Društvo je osnovano 1924 — dakle pred petnaest godina — pa je potrebno iznijeti prigodom toga jubileja bilansu te jedine izdavaćke hrvatske ustanove danas u Istri. Izdavajući poprećno četiri knjige godišnje, s prekidom u 1936 i 1937 godini kada se knjige nije nikako moglo izdati, Društvo sv. Mohora izdalo je s ovogodišnjim izdanjem 50 knjiga s nakladom od nešto preko 5000 primjeraka pa komadu šta ćitilo oko 160.000 primjeraka, a osim toga to je isto društvo izdalo već dva puta kao izdavaćko izdanje Dobrih mlitvenik »Oće, budi volja tvoja« (1925 i 1934) u ukupnoj nakladi od 60.000 komada pa-se na taj način popela naklada svih izdanja na 230 hiljada primjeraka.

Po godinama su te knjige izlazile ovim redom:

1. Danica, koledar, 1925.
2. Gospodarska ćitanka.
3. Hrvatska istarska pjesmarica.
4. Tri pripovjetke.
5. Uzor selo, 1926.
1. Danica, koledar, 1927.
2. Boća objava.
3. K. Krstinić: Boćji stroci, II dio.
4. Hrvatska istarska ćitanka, II dio.
5. Sadržane pripovjetke, II dio.
1. Danica, koledar, 1928.
2. Veterinarska ćitanka.
3. V. Naezi: Boćarina, pripovjetka.
1. Danica, koledar, 1929.
2. P. Ćirgeć: Gospodin Rafo, roman.
3. Katić: Rać, novele i govorni.
4. Ćitanka, mlitvenik, 1930.
1. Danica, koledar, 1931.
2. Narodne pripovjetke.
3. Ćitanka, mlitvenik, roman.
4. Ćinćenje i govornje, 1931.
1. Danica, koledar, 1932.
2. Ćitanka, mlitvenik, 1932.
3. Izabrane pripovjetke.
1. Danica, koledar, 1933.
2. Oj mladosti, o j dragosti, nabećno štivo za omladinu.
3. V. Ćelković: Strote, roman (prijevod sa slovenskeći).
4. Ćinćenje i govornje, prijevod sa talijanskeći, 1934.
1. Danica, koledar, 1934.
2. Spadina palauća, pripovjest iz Venecije.
3. P. Ćirgeć: Ćitanka, mlitvenik (skraćeno).
4. Sv. Terezija Djeteta Isusa, 1935.
1. Danica, koledar, 1935.
2. Otać Mihovilić Pro.
3. V. Ćelković: Iz koledarće ljudskog roda.
4. Sadržane pripovjetke, 1936.
- Nista, 1937.
- Nista, 1938.
1. Zapiski.
2. Zabavnik.
3. K. Maj: Knez sa Tahitića.
1. Danica, koledar, 1939.
2. Ćitanka, mlitvenik, pjesmarica.
3. K. Ćelković: Genovija.
4. Zabavnik za god. 1939.

Nije ni vrijeme ni mjesto da govorimo o svakoj knjizi posebno — o njihovoj kniževnoj vrijednosti i ostalom što se može kazati prićudi o knjigama — već ćemo se ogranićiti na sam fakat da je to društvo proširilo u istarska sela skoro četvrt milijuna hrvatskih knjiga.

Naše ćitatelje će zanimati u kola sela i gradove su navide išle knjige. O tome nas informira »Danica« za 1927 u kojoj je za koncu popis povjerenika i članova Društva sv. Mohora za Istru. Prema tom popisu bilo je te godine stanje ćitavista ovakovo:

- Dekanat Pazin — Pazin 37, Stari Pazin 38, Zunić 145, Ćere — Sv. Matej 49, Sv. Petar u Šumil 103, Krnica 29, Tinjan 76, Trćić 47, Berani 94, Kašćerica 36, Ćiršovelo 53, Zamaks 25.
- Dekanat Pikan — Pikan 28, Graćiće 31, Sv. Ivanca 24, Lindar 72, Novaci Pazinski 16, Zargiće 6, Borut 20, Ćerovlje 8, Ćolovćica 25, Ćrbuna 22.
- Dekanat Kršan — Kršan 24, Šumberg 7, Kozliak 5, Ćepić 11, Ćrlo 16, Paz 30, Ćolum 25, Vranja 21, Ćelenjavas 5.
- Dekanat Buzet — Ćrnica 97, Laušiće 49, Šum 7, Brest 24, Roć 32, Ćum 6, Draguć 8, Raćice 4, Vrh 24, Ćovinjak 2.
- Dekanat Oprtalj — Oprtalj 1, Zreni 12, Prezara 3, Zavrće 1, Šterna 1.
- Dekanat Umag — Krasića 2.
- Dekanat Ćrnošć — Ćastel 8.
- Dekanat Ćrnošć — Ćunje 46, Ćodice 14, Trst 14, Ćrani 6.
- Dekanat Poreć — Poreć 5, Ćradina 7, Sv. Lovreć Pazenatićki 30, Ćaderina 45, Zhandal 4, Nova Vas 4.
- Dekanat Motovun — Ćrkać 1, Ćaldir 7, Motovunski Novaci 42, Ćarolba 44, Ćakotić 19, Vihlinda 6, Ćasteljić 13, Vihljan 5, Ćauća 14, Sv. Ćava od Šterne 52, Ćuntirli 14 komada.
- Dekanat Ćanfuar — Ćanfuar 26, Rovinskić Selo 10, SvetiĆent 13.
- Dekanat Rovinj — Ćale 5.
- Dekanat Ćodjan — Ćodjan 6, Ćuršćić-Roverija 44, Ćerol 2, Ćarćana 5, Ćutvoran — Ćrnica 10, Ćakali 27, Ćarban 48, Sv. Ćarića od Zdravja 33, Ćoranjan 21, Ćajini 17.
- Dekanat Ćula — Ćula 25, Ćaltura 32, Ćedulin 9, Ćomer 2, Ćremantura 8.
- Dekanat Ćabin — Sv. Ćedilja Ćabinska 2, Sv. Lovreć Ćabinski 3, Ćogozana 2, Ćikatica 11.
- Dekanat Ćolovoć — Ćlana 121, Zvonćić 110, Ćukavac 100, Ćovrnice 148, Ćovran 19, Ćošćenje 125, Ćresć 41.
- Dekanat Ćelšane — Ćelšane 28, Ćrand 31 komada.
- Rileka 13.
- Dekanat Ćres — Ćredošćica 10, Ćragoćići 13, Ćel 53, Ćrlec 13, Ćalun 45, Ćubenice 9, Ćernat 6, Zbićina 6, Ćodol 4, Vrana 24.
- Dekanat Ćosor — Ćartinšćica 61, Sv. Ćvan (Štivan) 10, Ćelej 25, Ćustrine 8, Ćunta Ćriža 20, Ćerezine 51, Sv. Ćakov 5, Ćunle 17 komada.
- Dekanat Ćali Ćošinj — Ćunski 15, Ćali Ćošinj 10, Ćeli Ćošinj 4, Ćlovik 48, Ćastovo — 5.
- Ćorlicka 16, Ćugoslavija 40, Ćiev. Ćerikić 38, Ćuzina 5, Ćipat 1.

koć teških zanreka, kada bi mi svi dali potpore tome društvu — jer pomućajši ćirjenje hrvatskih knjiga u naša istarska sela, pomućajšo oćuvanje hrvatske rijeći, a time nacionalan opstanak, što je glavni ćilj ćilje borbe to.

»HRVATSKA RIJEĆ NASOJ ISTRICI«

Topao ćlanak »Hrvatskog Dnevnik« o »Društvu Sv. Mohora za Istru«

U nedeljnom broju zagrebaćkog »Hrvatskog Dnevnik« izašao je toplo napisan prićaz o izdanjima »Društva sv. Mohora za Istru« pod gornjim naslovom. Spominjući položaj Ćrvaća u Istri, pišaće ćlanak kaće:

»Hrvatsko književno društvo sv. Mohora osnovano je 1924 godine, hrvatskim selćacima u Istri koji su nakon svjetskog rata potpali pod tuđu vlast, pa uslijed toga nisu mogli doći do hrvatske knjige, pruža zdravo pućko štivo i gospodarsku pouku na hrvatskom jeziku. Ono je danas jedino kulturno društvo istarskih Ćrvaća i vrši kod ondanšnjeg našeg hrvatskog naroda onu ulogu, koju ovdje među našim narodom vrši Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima. Središte društva je u Trstu. Od godine 1924, dakle kroz 15 godina, društvo je izdalo 52 knjige. Ove su knjige, što je posve i razumljivo, ne samo obzirno na svoje izdavaćko središte, nego i na namjenu, na koju su knjige oćedjene, posve lojalne prema tamošnjim vlastima, što je i jedini naćin, da mogu eći među šire narodno slojeve hrvatskih selćaka u Istri.

Prikazujući dosadašnja izdanja, kao i četiri ovogodišnje knjige svaku posebno (za ovogodišnji »Zabavnik« kaće da je književno najvrijednija knjiga), autor ćlanaka (pjesnik Ćinko Ćikolić) svršava:

»Kćo nikada nije bio daleko od rodne kuće, od rodno grude, od zavilćnog kraja, tko nije bio daleko od drage domovine, ne može pravo shvatiti znaćenje rodne, drage materske rijeći u tuđini.

Tako ne može shvatiti ni nostalgiju za rodnim dragim krajem onaj, koji nije to samo doživio, daleko od najdraćeg djetelja zemlje, od mile oćinske zemlje. Zato je teško shvatiti i Ćubav, kojom su ove iljepe knjige uređene, gdje ama baš svaki prilog, onaj književno vrijedan kao i onaj u najprozaićnijoj pouci govori o Ćubavi svog pisaća, kajli je to dao kao rijeć svoju bratsku onom drugom ćovjeku, koji jeva rodni kraj. Isto tako teško je shvatiti veliku Ćubav, kojom su ove knjige primilene od strane istarskih Ćrvaća. Za ćvjetom, da su u najkraće vrijeme bile upravo nazgajiljene. Tolika je silna bila ćeznja za rodnom domaćom rijeći. Toliko je zaćetjela Istra hrvatsku rodnu rijeć.

I ove će male skromne knjićice, koje naše zaslućno Hrvatsko književno društvo sv. Mohora izdaje za naše drage selćake u Istri, ćuvati hrvatski narodni ćlemenac u Istri. I ove su iljepe knjige kao nenametljivi i topao »Pozdrav ulina ćemac« hrvatskog pjesnika Mate Ćalote:

Pozdravi mi sve kantune i kamenje od gronaće, i zazibać svaku ćipku, di kakovo ćilte plaće. Sve je naše priko mora, kadigod su trće, ruker.

USKRŠNI BROJ

našega lista izaći će dne 5 aprila, pa molimo saradnike da nam svoje priloge pošalju barem tjeđan dana prije toga roka.

Radi nepredvidjenih razloga

naš list nije mogao izaći s uobićajenim materijalom — pa molimo ćitatelje da to uvaće.

Moć vsakega naroda se pokaje predvsem u njegovoj borbi za opstanek, u njegovom stremljenju kulturnemu dvigućer u stremljenju, da u plemeniti tekuni z drugimi, tudi sam doprihaća k splošni ćloveski kulturi, kolikor more, bez oćira na svojo številćno moć. S tega stališća moramo tudi mi razmotrivati svoj današnji položaj, ki sicer kaće mnogo tećkih zapaćtjaveć, ki pa v svojem bistvu vendarle niso neresiljivi. Kako bomo to svojo nalogo reševali in rešili, v tem je naše temeljno vprašanje in od tega je predvsem odvisna naša življenjska moć. Ker smo, ne moremo zgumiti, pa ćetudi bi se za to porabile kakršne ćil metode. Naša zgodovina je najbolji jasan dokaz temu. Da pa bomo dosegli to, kar bi moralo biti naš program in po ćemer bi morali vedno vsi stremeti, zato pa je potrebna borba in delo. Upanje, iluzija, da bo dobil kak narod svobodo kot dar, ali pa, kar minogreda, ali kot n. pr. tako, da se bosta dve vćesili, ki jim je naše ozem-

lje obema enako drago, sprli in bomo mi dobili vse itd., tako mišljenje laticko napravi najbolji nepopravljivo škodo vsakemu narodu. Pasivno gledanje in opazovanje doćodkov ter razvoja, mora dovesti do najbolji nemogoćili fantaziji, brezdjelja in brezbrićnosti. Na tak naćin se ni rešilo še nobeno vprašanje.

Slovinci so dobili svoj program, za katterega bi se morali vedno i vedno brezobzirno boriti, že leta 1848, ko se je prvić postavila zahteva po osvoboditvi in zdrućitvi vseh Slovencev. Ta program je tudi danas aktualen in bi z oćirom na ustvaritev velike jugoslavanske države, dobić svoje najbolje i najpopolnije spopolniti, kog si ga leta 1848 naši oćetice še niso mogli predstavljati. Tako so ustvarjeni prić vsi pogoji za ustvaritev našega življenjskega problema, v svetu pa so sile, ki bi nam k ostvaritvi tega pomagale. In te so vse one, ki hoćejo ćlovku svobodo i napredak.

„PICCOLO“

O TALIJANSKO - JUGOSLOVENSKIM ODNOSIMA

Komentirajući ekspoziciju ministra vanjskih poslova g. dra Cinciar-Markovića tršćanski „Piccolo“ kaže: „Priječi kolima je jugoslovenski ministar vanjskih poslova čestao u Skupštini evropsku i neprestano odvijanje prijateljstva s Italijom, primila je Skupština jednodušnim aplaudom, što nailazi kod nas na neposredni odjek srdačnih simpatija. No istodobno riječi dra Cinciar-Markovića ne će moći na izvjesnim zapadnim sektorima da ne izazovu utisak silan onome od hladnog tuša. Koliko rasplihnutih lica, koliko kula u zraku porušeni ovim jasnom, preizlono i kategoričkom potvrdom prijateljstva solidnog i čvrstog, čiji veliki i pozitivni rezultati se osjećaju tako reći svakodnevno u srca i prijateljskoj atmosferi u jednom dijelu svijeta, prije je tako osjetljivom i tako izloženom! Svaka pojedina fraza treba da bude podučena i komentirana ne samo zbog jasnog značenja koje ima obzirom na nas, nego i zbog tvrdog i suhog demantovanja kole autoritativna izvaja ministra znači za sve, koji su kako u Parizu tako i u Londonu, zbog pada Stojadinovića, već pjevali „De profundis talijansko-jugoslovenskom prijateljstvu. Međutim, kako nas je nestanak predsjednika šefa vlade, onakog i privremeno, lišio jednog prijatelja, upravu konstante — političke i kulturne — na provoc je ono, što najbolje pokazuje kako je duboko korijenje ulatila već u zemlju, kod odgovornih krugova kao i u javnom mnijenju, orijentacija prema Italiji.

JEZIK NARODNIH MANJINA U RUMUNJSKIM ŠKOLAMA

Kako javljaju listovi iz Bukurešta rumunjska je vlada konačno odlučila u učiteljske škole uvesti jezik narodnih manjina. Ti bi jezik nemacki, mađarski, ruski i bugarski bili obavezni predmet obuke. Apsolutni ovi (težava bit će imenovati učitelja u općinama ednosnih narodnih manjina. Tomu pitanju nastoji se posvetiti dvojice: 1. Rumunjska želja ispuniti svoju kulturnu dužnost prema narodnim manjinama, 2. na odgovorna učiteljska mjesta u područjima narodnih manjina bit će imenovani Rumunji koji znaju mađarski jezik. No do onoga vremena dok ne bude spreman dovoljan broj rumunjskih učitelja po ovom novom nastavnom osposobljen, materinski jezik manjina u osnovnim školama predavat će dosadnji učitelj, ali pod uvjetom da polaze dopunjeni listi prema programu rumunjske učiteljske škole.

Ustanovitev družbe za uvoz jugoslovenskega lesa v Trstu

Trst, marca 1939. V kratem času bio zapet nova panoga Italijanskega gospodarstva centralizirana in celo monopolizirana. Kakor so prej ustanovili monopolska društva za uvoz kave, tako bodo sedaj razgledali vse uvoze lesa, po državi in katolični prisilja, na družbo, ki bodo imela v rokah vse trgovino z lesom. Velika družba bo imela 8 milijonov glavnice in vsaki trgovci bo pomanjkan postati družabnik teh družb, od katerih bo dobavljali les. Pri vsaki družbi bo meral podpisati delnico za 1000 lir torej skupno 5000 lir. Sedeti let tvrk bodo v Trstu, Genova, Bonetkah, Napoli in Katantih. Trška družba bo imela v rokah jugoslovenski uvoz, beška družba samo nemški uvoz, Genova bo uvažala samo ekvocien les iz Belogrja in vsaki družbi torej čeno začrtan in za ne sme eksportirati. Tako bo ves izvoz lesa iz Jugoslavije sel skozi Trst in samo skozi eno družbo, ki bo imela na ta način precej prednosti med katerimi so glavne: kontrola nad cenami, enoten nakup ob izključitvi vsakega posredovalstva, edini kontakt z ministrstvi, uvečba discipline in donaci predvsej.

Francija zapira izvažce v Tunisu

Francoske oblasti so zaprle v Tunisu 16 Italijansov zaradi izvažanja iz profitorancoske šole. Seveda je to zelo razburilo Italijansko javnost in celo zahtevajo da bi se francoske dovede do vsakega izvažnega zapeljivog. Pravilo namreč, da je pretlačje Italijani dovedejo do rovuš vevanih agitacij od strani italijanskih kolonistov v Tunisu, kar bi se bilo legitimizirano odnose med Francijo in Italijo. Italijansko časopisje piše seveda zelo ostro proti Franciji tako, da je angleški poslanik v Rimu na to opozoril Italijanskega zunanjega ministra Ciana, zlasti na oster napad na Francijo, ki je izšel v časopisu „Relazioni internazionali“ z želje, da bi se to popravilo, kar bi brez dvoma blagodejno vplivalo na razvoj političnih dogovorov.

ZADUŠNICE ZA BANA DR. M. LAGINIJU V ZAGREBU

U subotu 18. o. m. u 8 sati jutro održat će se zadušnice za bana dr. Marka Laginju u crkvi sv. Marka. Pozivaju se svi Istrani, koljima je to muosćue, da prisustvuju zadušnicama.

Propast Čehoslovačke

Češka okupirana, Slovačka samostalna republika pod protektoratom Njemačke, a Karpatska Ukrajina pripala Mađarskoj

Njemačka vojska je okupirala Češku. Slovačka se proglasila nezavisnom republikom pod protektoratom Njemačke, a Karpatsku Ukrajinu uzimaju Mađari, Poljaci i Rumunji.

Hitler je izdao sljedeću zapovijed vojsci:

„Čehoslovačka se nalazi u rasulu. U Češkoj i Moravskoj vladao je nepodnošljiv teror protiv njemačkih sunarodnjaka. Počevši od 15 ožujka 1939 godine ući će zbog toga odredi njemačke vojske i njemačkih zrakoplovnih snaga na česki državni teritorij, da bi u jednakoj mjeri tamo osigurali život i imanje svih stanovnika te zemlje. Očekujem od svakog njemačkog vojnika, da ne će smatrati da je neprijatelj na kome stanovnici teritorija u koji ulazi, već da će se smatrati kao nosilac volje vlade Njemačkog Reicha, da u toj oblasti uspostavi podnošljiv poredak. Gdje se, uostalom, cetama bude suprotstavio na kakav otpor, on će biti smjestia stromljen svim sredstvima. Uostalom, treba da ste svjesni da stupate na česko tlo kao predstavnici Velike Njemačke.

Vodja i vrhovni zapovjednik oružane snage Adolf Hitler s. r.

Prije te naredbe, bio je predsjednik Čehoslovačke dr. Haacha u Berlinu i potpisao ovaj sporazum:

Vodja Reicha je danas u prisustvu italijanskih vanjskih poslova Reicha Ribbentropa primio, na njihovu želju čehoslovačkog predsjednika države dra Haacha i čehoslovačkog ministra vanjskih poslova dra Chvalkowskog. Prilikom toga sastanka ispitani je sasvim otvoreno obiljan položaj, koji je nastao uslijed događaja, koji su se posljednjih tjedana odigrali na dosadšnjem čehoslovačkom državnom teritoriju. Na obje strane izraženo je suglasno uvjerenje, da cilj tih napora mora biti osiguranje reda, poretka i mira u ovom dijelu srednje Evrope. Čehoslovački predsjednik države izjavio je, da on kako bi poslušio tomu cilju i kako bi se postiglo potpuno umirenje, s punim povjerenjem predaje u ruke vodje Reicha sudbinu českok naroda i zemlje. Führer je primio tu izjavu i saopćio svoju odluku, da će on primiti česki narod pod zaštitu i osigurati mu nametnuta razvoj njegovog narodnog života u skladu s njegovom narodnom individualnošću.

U Berlinu, 15 ožujka 1939. Adolf Hitler, s. r.; Dr. Haacha, s. r.; von Ribbentrop s. r.; dr. Chvalkowskij s. r.

I Češka je doživjela, bez rata, drugu bijegu Goru. U nešto više od 300 godina drugi put. A od bijele Gore do 1918 proteklo je bilo 300 manje 2 godine.

NEKAJ STATISTIČNIH PODATKOV O LETU 1938.

Celotni prirastek prebivalstva v Juljski Krajini znaša 11.754 osebe

Iz mesecnika ostrednjega statističnega urada v Rimu smo povzeli te podatke o Juljski Krajini in Zadru za leto 1938. Zaradi primerjav smo dodali v oklepaju podatke za predloče leto 1937.

Porok je bilo v Gorjski pokrajini 1.368 (1.304), v Puljski 1.955 (2.621), v Reški 640 (642), v Trški 2.775 (3.076) in v Zadrski pokrajini 151 (173) v skupno v Juljski Krajini in Zadru 7.072 (8.216). Porok je bilo za dobro zemljo manj, ker so bile konorce leta 1936 in v začetku izdane rane edrebre. Ki so napravile poroka skoro obsevan. Rogo ho se je v Gorjski pokrajini 3.895 (4.859), v Puljski 7.025, v Reški 2.860 (2.127), v Trški 6.061 (5.721) in v Zadrski pokrajini 556 (449), v skupno 20.138 (18.997). Večje število rojstev in naravnih posledic povečaveca števila porok v prejšnjem letu.

Umrlje jih je v Gorjski pokrajini 2.936 (2.846), v Puljski 3.972 (4.197), v Reški 1.448 (1.462), v Trški 1.931 (4.612) in v Zadrski pokrajini 403 (416), v skupno 13.748 (13.537). Celotno prirodni prirastek je bil tedaj 3.385 (4.460).

Priseljence se je v Gorjsko pokrajino 7.990 (7.659), v Puljsko 10.749 (9.731), v Reško 3.694 (4.935), v Trško 16.689 (14.423) in v Zadrsko pokrajino 1.012 (1.053), v skupno 41.164 (39.261).

Irseljence se je v istem času iz Juljske pokrajine 7.618 (7.491), iz Puljske 10.950 (10.578), iz Reške 5.023 (4.777), iz Trške 11.056 (10.784) in iz Zadrske pokrajine 947 (985), v skupno 35.805 (34.765), tako da rnsa prebtek priseljencev nad izseljenec 5.359 (4.566).

Od celotnega števila rojstev (7.072) je odpalo 3.347 na glavna mesta pokrajine in 3.725 na ostale občine, od števila rojstev 7.687 na glavna mesta in 12.451 na ostale občine, od umirlih 6.361 na glavna mesta in 7.382 na ostale občine. Prirodni prirastek je bil v glavnih mestih 1.326, v ostalih občinah 5.009. Priseljence se je v glavna mesta 10.172 in v ostale občine 21.992, izselilo pa iz glavnih mest 13.678 in iz ostalih občin 22.127. V glavnih mestih je prebteek

priseljencev nad izseljenec 5.494, v ostalih občinah pa je prebteek iseljencev nad prebteek 155. Celotni prirastek rnsa v glavnih mestih 6.568 in v ostalih občinah 4.341, v vsej Juljski Krajini in Zadru tedaj 11.754.

Število porok je bilo v oddelkih prebivalstva v glavnih mestih 81 in v ostalih občinah 6,6, v vsej deželi 7,5. Število rojstev v glavnih mestih 15,2 in v ostalih občinah 22,2, v vsej deželi pa 20,6, število umirlih je znašalo v glavnih mestih 15,8 in v ostalih občinah 13,1, v vsej deželi torej 14,1 oddisek. Prirodni prirastek je bil v glavnih mestih 3,2, v ostalih občinah 9,0 in v vsej deželi 6,5.

Za glavna mesta pokrajini (trazen za Zadr) imamo še sledeče podatke: v Gorjeti je bilo število porok leta 1938 2,0, leta 1937 (3,6), v Pulju 6,1 (6,3), na Reki 8,4 (6,6) in v Trstu 8,5 (9,0). Število rojstev v Gorjeti 49,5 (49,0), v Pulju 20,9 (17,7), na Reki 21,9 (18,4) in v Trstu 15,4 (14,2) oddisek. Število umirlih pa v Gorjeti 12,2 (17,7), Pulju 15,3 (15,9), na Reki 14,8 (13,9) in v Trstu 14,6 (13,6) oddisek.

GIBANJE PREBIVALSTVA V TRSTU

Sledeča razpredelnica dobro prikazuje velik padec prebivalstva v januarju, ko je vladala v mestu influenza. Januar 1939 Trst, ost, dežela skupaj rojeni 334 155 469 umrli 319 126 455 preseček -215 - -215 Februar 1939 rojeni 289 169 458 umrli 319 169 488 preseček -30 -43 + 13

POSOLJNICI V BOLJUNCU IN DOLINI ZDRUŽENI

Službeni list tržaške in istrske pokrajine, je objavil, da je bila izvršena združitve kmetijske hranilnice in posoljnice v Dolini, ki je bila v likvidaciji, in kmetijske posoljnice v Boljuncu v smislu sklopa združnikov obeh hranilnic z dne 6. marca 1938. Posoljnice v Dolini je bila etriana iz registra družb pri tržaškem sodišču.

Graditev ladje „Stockholm“

Trst, marca 1939. Med združenimi ladjedelnicami, sredsko paroplovno družbo Svenska Amerika Line in zavarovalnimi družbami je prišlo do sporazuma o graditvi nove ladje „Stockholm“, ki je pred nedavnim časom izgorela in se potopila v tržaškem pristanišču. Ladjo so sicer po nesreči tako pri dvignili, toda ugotovili so, da je popolnoma nerabna. Ta motorna ladja je bila zavarovana pri raznih zavarovalnicah, toda največ pri angleških zavarovalnicah. Škoda je bila cenjena na 100 milijonov lir. Ladjedelnice je zahtevala od zavarovalnic, da ji izplačajo vso škodo, kar pa tega niso hotele storiti. Zaradi tega se pozajanja potekla zelo dolga in kakor sedaj javljajo so se v Rimu z uspehom zaključila. Tržiške ladjedelnice bodo ladjo popolnoma narovo izgradile in bodo uporabile samo ono

dele prejšnje ladje, ki še niso bili montirani. Ladjedelnice so se obvezale, da bodo ladjo izročile švedski družbi konec prihajajočega leta. Od pogorele ladje bodo vzeli samo motorje in kolikor niso pokrovanji, v poročilu, ki so ga izdale združene jadranske ladjedelnice zgeda, da je bila precejšnja krivda tudi na strani ladjedelnice same ker omenja, da rbi ladja morala imeti že na podlagi prejšnje pogodbe mnogo boljše varnostne naprave, kakor jih predvidevajo ital. državni in mednarodni predpisi. Poleg tega bo imela ladja ob izročitvi še druge varnostne naprave. V obvestilu tudi ni govora na kakšni podlagi je bil sklenjen sporazum med zavarovalnicami in ladjedelnicami. Nova ladja bo imela isto dimenzije kot prejšnja, t. j. 28.000 tgr in 19 vozlov brzine.

DROBIŽ

— Goricko. — V Abesiniji je 25 septembra umrl dr. Carlo Bassi, ki je bil znan na Gorickem, Tržaškem in v Istri koder je služboval in posebno v Tolminu.

— Reka. — Za željanskega dekana je bil pred kratkim imenovan Viktor Perkau, rojak iz Trnovca pri Iirski Elstici in dosednji župnik in željanah.

— Trst. — 49-letni delavec Marij Gorjup je po pomoti popil nekaj natrijevega luga misleč, da je vino. Prepeljal si so ga v bolnišnico.

— Trst. — 2-letni školan Amund je prišel pod slittirino, ko se je smetel pri prog pri Sv. Ani. Motorni vlak ga je z vso silo butnil na sredo prog od tira. Rešilna postaja je bila iz naslednje postaje takoj obveščena o nesreči. Deka so našli z zelo težkimi ranami na željniškem nasipu. V bolnišnici so mu takoj napravili operacijo.

— Trst. — Pod avtomobil je prišel Marij Bijzak star 16 let. Dobil je lažje rane in zdraviti se bo moraj 10 dni. — Nemom motociklist je povozil 14-letno Nerino Vrabee iz Sv. Trzava in ti prizadel teže poškodbe tako da bo morala ostati v bolnišnici 2 tedna. — Pod veliki kamion je prišla 6-letna Anita Pahorič, ki pa je na srečo ostala še živa. Dabila je število rane na vseh telesu, tako da bo morala ostati v bolnišnici 5 tednov. — Pri padcu si je zlomila kost v kolku 16-letna Marija Antolović

PASIVNA TRGOVINA S ITALIJOM

Prema talijanskim službenim podatcima vrednost talijanskega uvoza u Jugoslaviju iznosila je u toku 1938 g. 219.136.000 lira, dok je vrednost jugoslovenskog uvoza u Italiju dosegla samo 150.046.000 lira. Prema tome je komercij 1938 god. talijanska trgovinska bilanca prema Jugoslaviji zaoblucena s aktivnom od 69.140.000 lira. Italija je u infesuro januaru izvekla u Jugoslaviju varne robe u vrednosti od 23.550.000, dok je iz Jugoslavije uvekla sveca u vrednosti od 9.660.000 lira.

SKLAD ZORKA PRELOVCA

Med Idrjskim rojaki in prijatelji smo nabrali v počastitev spomina pok. Zorka Prelovca in mesto venca na njegov grob 884 Din. Prispevki so pripadli skladu Zorka Prelovca, ki se je ustanovilo v okvirju Idrjskega krožka v Ljubljani. Namen sklada je podpirati najrevnije Idrske družine. Darila in prispevke hvalno sprejemamo. Vsem do sedanjim darovalcem iskrena zahvala

Naši v revijah

Prejeli smo 5. Stev. Bazarova lista za dorasceajo mladine, ki ga urejuje Tone Ga parit. Vsebina je sledeca: Vimar Potre; Agrarij (Industrialni Drago Vidmar), Jos. Brinar; Ključke in njegove prigode (Industrialni Maksim Gaspari), Lejze Zupanc; Belokrajinske pripovedke Tone Cular. Pri v spominosko knjigo (pesmi) Marjampant — Zlata Solčkan; Bečalska (Industrialni Fran Sulplowsek), Jos. Zupanc; V Solun do mračilo lov. biogostvnikov, Pavel Kurnaver; Saturn, Dav. Ravljen; V muzeju divjega Zapada, Anton Inpolje; Časa nesretnice metode (pesni). O Francu Gorsetu prinaša list kratak življenjski in lesorez njegovoga Kovača.

»UMETNOST« št. 5-6 je skoro celosti posvećena našemu rojaku slikarju Golinjari Antonu Kostu. — Dr. R. Ložar; Slikar G. A. Kos. Bog. Markalovec — dr. R. Hlavaty; Kva je umetnost, Marjan Marcol opisuje delovanje v slikarja P. Bercantina v Liki. Eva Brestakova opisuje delovanje lani umrelega slikarja Pjera Marussche-Marusche, Miran Jera; Eros (sonet), dr. Alojz Gradnik je zastopnik s prevodom epigrama Gvojanbattista Strozija o Michelangelovi »Noće in Michelangelovim odgovorom na ta epigram, Matija Bernik; Predvećerna pesem. Revija prinaša mnogo reprodukcij Kosovih del nadalje reproducije del Jele Wilganove, P. Marusića, I. Catheha, Uga Carraja in še nekaterih drugih.

OBČNI ZBOR »SLOGE« V KRANJU

Primorsko prosvetno in podporno društvo »Sloga« v Kranju vabi na svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 26. marca t. l. o. 10 uri predpoludne v društvenih prostorih s sledećim dnevnim redom:

- 1. poročilo upravnega odbora,
2. poročilo nadzornega odbora,
3. volitve novega odbora,
4. služajnosti.

Članstvo, prijatelje društva in zastopnike bratskih organizacij prosimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. — Odbor.

SMRT

Umrla je v Ljubljani Idrjska rojalnica, žena Franca Hrovata, ki je odbornik Idrjskega krožka. Pokojni hvaljen spomin, žalujoćim iskreno sozlatje!

VAŽNIJI ČLANCI U „ISTRI“ U 1938 GODINI

KNJIŽEVNOST, KULTURA I POVIJEST

Agis: — Povest ki je v resnici slovenska 34. Naša poezija pri Italijanih ali Italijanki 14.
 Balota: Mate; Križi 14. Nasimjani Mrčanci 14. Lijepi mrtvac, Svecari, U piratskem gradu, 52.
 Barba Šime: — Stari istarski saborici 21. Ciliga dr. Ante: — O našem ščavunstvu 43.
 Cermelj dr. Lavo: — Roman o tržaških dečkih 24. O Car Eminovoj knjizi »Matko Mandić« 26. Slovenska knjiga in revija v Juljski Krajin 42. Naša knjiga in revija v Juljski Krajin 44.
 Dabiničević dr. Ante: — Glagolica u Trstu 14.
 Dolenc Lojze: — Tržaški Slovenci po uvedbi dualizma 14.
 Gruđen Igo: — 12 ura, 52.
 Gradnik Alojz: — Tolminski punt (pesmi) 14.
 Grahor Ivo: — Zgodba 52.
 Jakomić Franc: — Kaku je Švečević Haja nekta ubio, 14.
 Jardaš I: — Uborak Čehini, čakavska pripovijest 14.
 Kastavac Zvano: — Kastavske uspomenice 14.
 Katalinić Jerotov Rikard: — Majka Margarita 14.
 Krajišić A. Josip: — U Sovinjaku 14. Štor Zane 52.
 Kras pop Luka: — Barbaška župa 4.
 Kos dr. Miko: — Teotina o naši naselitvi 18. Iz dobe reformacije 22.
 Letić Mikuša: — Znat je treba 14.
 Ivesa Ante: — Matko Mandić 22.
 Lipar: — Maležev 14.
 Mikac prof. Jakov: — Ivanja 25.
 Mirković dr. Miljo: — Mate Vlačić 14.
 Mirovčić dr. Ivo: — Drevna pjesma sljepoga pastira 14.
 Pavlović Peter: — Kulturno življenje u Juljski Krajin 24. Italijanska knjiga o šolstvu u Istri 27. Hrvatska naučna štola u Matem Loshiju 28. Slovenci u Hrvatskoj na sredini u međunarodni šoljski pokret 28. »Misel in delo« o Mirkovićevem »Hacianus« 30.
 Peruško Tone: — Balotin i naš »Dragi kamenci« 29. Talijansko-hrvatski člečnik 31. Božićna razmatranja 52.
 Rožić tog. Ante: — »Hlačekov kolez« u Prahu i Istri 41.
 Samec Janko: — Volti di Chozza, Citta vecchia, Sv. Križ Gosposud 14.
 Smerdel Tone: — Bilteška 14.
 Spiničić V.: Hrvati i Slovenci u Istri 3.
 Tumpić Dušan: — Ugoji o emigraciji 31.
 Vuga Josip: — Istrski glagoljci u Prahu 41.
 Zlatić Slavko: — Doprinos Istre hrvatskoj naučnoj kulturi 48 i 49.
 Žiberna Joško: — Nekaj iz najstarejših preteklosti 7. V Staniču pred 150 leti 11. Roman o beneških Slovencih »Kaplan Martin« 21. Zanimiv dokument u 1818. leta, 28. Naše božične pravilnice 52.

Žič Nikola: — Rini Bizant i Meci u Istri 8. Mlečani u Istri 10. Biskup Dobrila u »Starskom saboru« 23. Srednje škole u Istri iz Gentilijeve reforme 27. Srednje škole u Istri iz Gentilijeve reforme 31. Hrvatska naučna štola u Matem Loshiju 31. Osnovne Valture u Južnoj Istri 35. Prve štamparne u Istri 37, 38.
 Zorman V.: — Slovanska zapadna jezična međa 26.

Spomini na pot v Abesiniju 2, 3.
 »Zabavnik« društva sv. Mohora 5. Glagoljski napis u Trstu 6. Kakšno sem videl Scillio 6. Gospodari naše zemlje v preteklosti 9. Untro je Josip Hein 10. Razvoji ekonomski misli u XIX. veku 20. Hrvatska štampa u Istri 20. »Dragi kamenci« zbirka pjesama Mate Balote 21. Smrt pisatelja dr. Ivana Laha 21. Češki duhovnik med Slovenci in Hrvati Vlačić mladi 23. More u pjesmama Mate Balote 26. Polenske oko Flaciusa 31, 33, 21. Prvi prikaz »Placiusa« 22. Matija Što nam pričau posljednji statistički izveštaji župe »Vitez« u Istri 33. Napoleonaova lirika 36. Uspehi Balotine lirike 38. Mate Vlačić i Antie Starčević 44. Sodelovanje naših rojakov, 52. Novo slovo, knjize na Prnu 52.

POLITIKA

Balota Mate: — Sunarak civilizacije 46.
 Koebec prof. Eduard: — Razgovor z don Sturmizem 12.
 Pavlović Peter: — Delo »Italie Redente« v tekočem letu 12. Retoromansko vprašanje 52.
 Peruško Tone: — Oaza demokracije 13. Aktualni problemi 23. Pozadina 34. Borba za talijansko Matle 34. Francuska uz Čehoslovaku 36, 1918, 45.
 Žiberna Joško: — Trst v novem položaju 14. Italija in razmere na Češkem 22. Odkrita vloga Italije 25. Stari in mladi 33. »Rešavanje« miru 35. Sanoodločba 40. Libija 45.

— Niemačka na Karavanki i Brenneru 11. Manjinska politika Čehoslovačke 13. Trst posilje anšlusa 14. Korporativni sistem v Italiji 14. Londonski sporazum i Čehoslovačka 17. Med Hrvati v Južni Italiji 18. Zasedanje Društva naroda 19. Mussolinijev govor v Genovi 20. Prosvetni minister Bottai v Trstu in Istri

Po prvi put smo objavili popis važnijih članaka u »Istri« od početka izlaženja do konca 1936 godine u uskršnjem broju 1937 godine i nastavili smo s tom bibliografijom u br. 14 i 16/37. Bibliografiju iz 1937 godine objavili smo bill u onogodišnjem uskršnjem broju, a sada donosimo popis važnijih članaka koji su izašli kroz ovu godinu.

Iako je naš list, silom prilika, malen, iz objavljene bibliografije se vidi da smo nastojali kroz cijelo vrijeme izlaženja zaobilježiti sve što smo skoro mogli o našem rodnom kraju, našem narodu dalje i sve što je u vezi s nama. Donosili smo vijesti, članke, studije, pjesme, stike itd. iz raznih područja života našega naroda i kada se bude jednomo pisala povijest Hrvata i Slovenaca u Juljskoj Krajinu iz rata, kao i povijest naše emigracije, ovaj naš list će biti pouzdanu najbolja gradja i najbolji putokaz.

U srpnju će se navršiti deset godina da ovaj naš list postoji. Nadamo se da će dočekati i navršetak tih deset godina. Tada ćemo nastojati — ako se ikako bude moglo — prikazati javnosti naš desetgodišnji rad. Tada će se najbolje vidjeti ogroman posao koji smo izvršili za tih deset godina.

Svakome od nas je jasno da naša organizirana emigracija ne bi bila ona što je sada da njezina ova našeg lista, naš list je onaj cement koji drži tu našu zgradu zajedno kroz sve neprilike i bure što su nas zadesavale ovih deset godina — naš list stvara našu zajedničku svijest i njegove male stranicu su ogledalo našega rada.

A što da rečemo o njegovoj važnosti u širenju poznavanja našega kraja, našega naroda i našega pitulja . . .

To ćemo opširno iznijeti u jubilarnom izdanju prigodom desetgodišnjice. To i još mnogo toga.

A do tada nastojimo list sačuvati barem u ovom opsegu.

UREDNIŠTVO.

21. Konferencija o političkim emigrantima 27. Konferencija o političkim emigrantima 27. Konferencija u Livianu 27. Konferencija u Livianu završena 28. XXII glavna skupščina međunarodne zvezde društva za lego narodov 33. Medijske optužbe izmedia Poljske i Njemačke 33. Akcija Njemačke u Poljskoj 36. Prijedlog čehoslovačke vlade 33. Sedmo-nosni dan u Evropi 37. Tret problem Srednje Evrope in slovenski problem 37. Mussolini v Juljski Krajin 38. Mussolini za pletisic 38. Mussolinijev govor v Trstu 39. Rešenja četvorice u Münchenu 40. Belvederska arbitraža 44.

GOSPODARSTVO I FINANSIJE

Agis: — Avtarija in elektrifikacija železnice 8.
 Cermelj dr. Lavo: — Ladjedinstvo na tržaško-istrski obali 29.
 Fornazarić dr. Stjepko: — Plaćilo voine škole Primorcem 7.
 Križanić Silvo: — Pitane provedne avtarije u Italiji 6.
 Pavlović Peter: — Nova ureditev kredita v Italiji 3.
 Pretner dr. Matej: — O odškodnini za vojno škodo povzročeno jugoslovanskim državljanom v Italiji 10.
 — Tržaška luka po Anschlussu 29. Vojna odškodnina jugosl. državljanom iz Primorja 9. Novo pomenovanje hranilnih in posolnih zadržav u Juljski Krajin 12. Zborovanje vojnih odškodovancev iz Primorja in Koroske v Mariboru 13. Uloga Trsta u njemačkoj izvoznici trgovini 23. Gospodarstvo Italije 26. Prometne prilike tržašanske luke 30. Gospodarstvo Juljske Krajine 47. Istrarski uvelen 49.

RAZNO

Agis: — Germanizacija Slovencev na Koroskem 8.
 Bastjančić Ivan: — Badnje večer. Soldati revo. Pismo male Marije, 52.
 Barba, Vico: — Dekan Ivan Vico 36.
 Vlačić Ante: — Istranin na svevokolskom sletu u Pragi 34.
 Mikac prof. Jakov: Ivanja 26.
 Peruško Tone: — Slava dvadesetgodišnjice 7. I opet Tresi-Pavčić 17.
 Pavlović Peter: — Sodsvo v luči statistike 26. Slovenci in hrvatski delavci v Abesiniji 36.
 Ernest Radetić: — MHKD i širenje kultura Istre, 52.
 Trepov Peter: — Na unutarnjem frontu 37, 38, 39, 40, 41, 42 i 43.
 Vratović dr. Mirko: — Petnaest prekratnih dana u Puli 45.
 Vrdoljak Stipe: — Pedesetgodišnjica prvog istarskog sokola 19. Kako je došlo do osnivanja »Sokolskog Viteznika«, hrvatske sokolske župe u »Vitez« u Istri 40.
 — Trst in njegov židovski problem 28. Sedamdesetgodišnjica Lada Križa 31. Pidem matori 31. Dr. Josip Wilfan — šestdesetletnik 25. Može li talijanski državljanin tužiti talijanskog državljanina u Jugoslaviji 37. Moji spomini iz Čehoslovačke 43. Strogo statistična bilanca 45. Iz zapuštene Henrika Tuna 45 i 46. Vilsonova linija, 52. (Dr. A. Frič)

EMIGRACIJA

Agis: — Mar. Josip Abram Trentar 26.
 Balota Mate: — Istra na našim zabavama 10.
 Bastjančić Ivan: — Strepnje bez razloga 44.

Črna Ivan: — Uoči prve naše konferencije 31. Prva omladinska konferencija 34. Značaj omladinske rubrike 40. Naše omladinsko gibanje 41. Naše omladinski pokret i esperanto 43. Uloga omladine u našem pokretu 48.
 D. P.: — Še enkrat o organizatorno-projektorskoj odelci 6.
 J. L.: — O organizatorno-propagandnom projektu 3, 6.
 Peruško Tone: — Omladinske sekcije 19. Problem emigracija 29.
 Žiberna Joško: — Delo društva »Tabor« u Lubljani 20. Pred manjinskim kongresom 28.

— Dvostranost problema 10. Andrej Gabrček na zadnji post 26. Štampa u Čehoslovačkoj 33. Resolucija izvanrednog članske sastanka O. S. društva Istra na Sušaku 38. Jubilej društva Jadran v Mariboru 35. Omladina i esperanto 39.

NARODNE MANJINE

B.: — Hrvati, Slovenci i Srbi u trećem Reichu 14.
 Božić Lado: — Delavski pokret u Istri, 52. I. p.: — Zanimanje Engleza za Južni Tiro 3.
 Mazić Ivo: — Obisk pri naših bratih u Južni Italiji, 52.
 Peruško Tone: — Retorički irendentizam u novom članku o Istrskom irendentizmu u »La Porta Orientale« 10. Hrvati i Slovenci u trećem Reichu 11. Ukrajinci u Poljskoj 43. Slovenske manjine u Rumunjskoj 46. Najseverniji Hrvati 47. Tunis, Korzika, Savoja 49.
 Peter Pavlović: — Furlansko vprašanje 48.
 Žiberna Joško: — Zgodovina Manjinskih kongresov 35. Manjina primera 48.

Italijo po Italijanski statistiki 4. Izjave Gradišćanskih Hrvata i Koruških Slovenaca 12. Masaryk o narodnim manjinama 13. Zgodovina Lužičkih Srhova 14. Opseg narodnosnog statuta u CSR, 14. Med Hrvati v Južni Italiji 18. Previranje medijca narodnim manjinama 19. Zahleži u Istri 22. Poljaki in manjine 22. Manjinski statut u CSR 22. Njemačke manjine u Evropi 30. Sto mudri CSR manjina 35. Položaj hrvatske manjine u Burgenlandu 35. Asimilacija manjina u Madjarlandu 39. Hrvati i inozemstvu 42. Komparacija za manjine u Rumunjskoj 44. Narodnosna struktura nove Čehoslovačke 45. Rabski Slovenci u Mađarskoj 47.

JULJSKA KRAJINA

Draganova M.: — Na Kras po sedmih letih 14.
 Grm: — Mili zavičaj 7.
 Kravac Milo: — Istra se mijenja 14 i 41. I. p.: — Gorica pred osamdesetim leti 2. Vojlve na Primorskom 1897 leta 21. Se o volitvah v Trstu 1897 leta 22. Začetki tržaške irendentizma 39 in 39.
 Mikac Jakov: — O Cima 52.
 Pavlović Peter: — Narodnost v Istri no zadnjih štirih ljudskih stetihi 22. Priselovanje u Juljsko Krajinu 29. O denarini zavodih u Juljski Krajinu i Zadru 38.
 Žiberna Joško: — Dr. Tumova teorija o naselitvi Slovanov na Kras in v Istri 31.

movi općinama 27. Trst i njegovo zaleđe 30. Munci in Zecjanci — nekdanji ješiharji 34. Zidje v Trstu in na Reki 38. Češki svećenici u Istri 41. Josip Prochazka: Rad Čeha u Juljskoj Krajinu 42. Kvarnerski otoci Istra 43.
 ŠKOLA I CRKVA
 Barballé Franz: — Hrvatski i slovenski jezik u crkvama Istre 14, 17, 18 i 19. I. p.: — Križev pot za slovensko šolo v Trstu 14.
 Žiberna Joško: — U obrambi vere 3. — Ljudsko šolstvo tržaške okolice v svojih početkih 5. Naloga šole v obitelji zoi 41.

O ITALIJANSKEMU PESNIKU KRASA

V letošniji prvi številki mesečne revije »Slobodnost« je pridobil njen suradnik in naš rojak Lino Legiša daljše knjižno poročilo o zbirki pesmi »Carso«, ki je izašla 1938. u Trstu in katerih avtor je Dario de Tuoni. To poročilo se glasi:

»Ta zbirka sonetov nedvomno zaslužila našo pozornost, neglede na čas najnovijega političnoga prijateljstva. Gre za našo zemlju, za naš Kras, ki ni dobio svoje pesničke podobe samo pri slovenskih pesnicima pri Gradini in Šreču Kosovelu, ampak tudi pri Italijanskem Slataperju in zdej še de Tuoniju. Oba Slovenca sta bila domaćina, Kraševca, medtem ko sta Italijana tržaška izletnička ljubitelja Krasa. Toraj bi se za stranec zbog razmerja splašalo malo već pobaviti z odsevom te zemlje pri onih in pri drugih. Slovenski irendentist Gruđen je pokazal nekaj socijalno pobavanih izravilo pokrajinskih sil, ki se domaće in drage vlasti za človeka ob nasem morju, čeprav presega njih nacionalni problem daleč ta ozki okvir. Kosovelov Kras pa ni provincijalno omejen, ampak je splošna podoba te, iz katere znae mladi človek bol, da bi ureditelj svojo lepo misel novega človeka, in u katere se vraća, ko je stit in ko je spoznao, da njegove sile nisu kos velikim zasutkom, Kras je bolomu in se nezadovoljenom ekspresivnom zatošice, ki ga spretno kaker tonu. Podobno je poljovao to ubožno, a vendar tako lepo in dobro zemljo Italijanski irendentist Slataper, ki jo je proslavio se pred obema Slovincima. V nji je našel uteho svoli večkrat nemalo bolni in kaotični čustvenosti, ob nji je bil sebi zanimiv po: boj slovenske okolice in zaledia u Italijanskim ledrom v Trstu, ki je bil obemem bol slovenske krvi, ki se jo je razvedal u sebi, u Italijansko.

De Tuoni ni zafel s tako strastno, vtrocu in emofijno bosodo kakor Slataper, dast je njegova ljubzen do te zemlje podobnoga korca. To je že bol miren samotni izletnik, ki se ne umika mestnomu hrupu samo u okolici. Kier izpred tih gostilne opazuje skale, ki se ogledujuce u sončnem pristanu, ampak zahaja se dalje od Hudi na trške vrhove, med ograde, doline s školji, brinjim i žepkom. Tu, koder omevao samo njegovi okovani čevlji, lahko sanja, rešuje svoja premissljevanja, spoznava srodnost u življenju narave, s katero se tom bol sklada, čim bol se oteguje zankam ljudi. Ta osebni, svetobni, rahlo refleksivni poduprek pa je na splošno u manjšini, zakaj po većem delu je knjižica zbirka naravnih sil, vitov u izletov, vilo spratno preneseni u strijeno sonetno obliko.

Kolkor večkrat manjka elementarnosti in pomenbnosti razpoloženja, hoće zabrisati zelo poetično besediće, u katerem je dosti već lepobesednoga, iz arhaične Italijanske došidice, kar navjeja sonetom nekoliko virtuzno, blede podoba. Podobno je u doživljanjem narave, ki jo skusa po Rilkejevom zgledu pokazati nekak prosjono, mistično prežeto s krivinosno silo, ki kakor da hoće spregovoriti. Ključu nekaterim bledotam je za vendarle znal de Tuoni zafeti v svoje veze mnogo lepote naše zemlje, ki se peć odpre le tistemu, ki je dolgo znan 3 njo. Tu so podobe, ki jih doslej se niso izravilo: preprosto pokoparšice sreć raznetnoga petla skražvor: car starinskosti, ki obdaja znaćilne nadzlake z zvonomi nad kraškim crkvarom; početku pod zidom nasproti starom Reputatoru, medtem ko divja spodaj po moderni cesi spratno uplijano od rdećega vlna in hitroće mostajdnoga zapušćenih kamnolomov: kraške doline z vrstami trt; tih življenje ogaca; kušćerica; skržati in govodom; ki obira dišići žepke; školji; ki odevao u bleći samotni svetlobi; tih razkošje in zamoglavje kraške pomladi; otočno plameniči vinogradi od trgati; pa tudi resna postava zdelanoga Kraševca, ki zbija spostovanje, in podoba jasnega, ljubko čistoga, a vendar trdno na zemljo postavljena dekleća iz tega ljudstva »posvećenoga nesreće« — če prav razlagam sonet »Il tuo sorriso«. To razmerje do naše zemlje i do našega človeka mora zbujati simpatije za pesnika. Za lepota, ki je je bil dečen, in tudi za novo zgodovinsko podoba Krasa, ki odeva iz njegovih pesmi, pa mu bo marsikdo zaviden. vsaj tisti, ki mu ni već dovoljeno, da bi se nj znova približal.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

GLAVNA SKUPŠTINA DRUŠTVA „ISTRA“ U ZAGREBU

Zaključkom sednice upravnog odbora od 2 ožujka 1939 prema § 22 društvenih pravila završile se u nedjelju 19 ožujka 1939 u 9 i pol sati prije podne XVII Glavna godišnja skupština sa slijedećim dnevnim redom:
1 Pozdrav predsjednika
2 Izvještaj tajnika
3 Izvještaj, blagajnika
4 Izvještaj pročelnika sekcije za studiju doma
5 Izvještaj pročelnika socijalnog otklika
6 Izvještaj Omladinske sekcije
7 Izvještaj nadzornog odbora
8 Razriješnica odboru
9 Biranje novog upravnog i nadzornog odbora
10 Prijedlozi
11 Molbe i žalbe
12 Slučajnost.
Skupština može donositi zaključke ako je prisutna jedna trećina redoviti članova. Ne skupi li se u određeni sat propisan broj članova, održat će se skupština pola sata kasnije i donasiti će pravovaljiva...

GLAVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA „ISTRA“ U NOVOM SADU

Poziv na XII redovnu glavnu godišnju skupštinu Prosvjetnog i potpornog društva „Istra“ u Novom Sadu, koja će se održati u nedjelju 20 marta 1939 godine u 9 sati prije podne u Spomen-domu Višeskoj Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.
Dnevni red:
Otvaranje skupštine.
Izbor dva ovjerovitelja zapisnika, čitanje izvještaja o radu uprave.
Izvještaj blagajnika.
Izvještaj sekcija: Nogometne, Ženske i Kuglaške.
Izvještaj Nadzornog odbora.
Davanje razrješnice staroj upravi.
Prijedlozi i slučajnosti.
U slučaju da se u gore navedeno vrijeme ne skupi dovoljan broj članova, skupština će se u smislu §-a 15 društvenih pravila, održati za jedan sat kasnije bez obzira na broj prisutnih članova na istom mjestu i sa istim dnevnim redom.
Pozivaju se svi članovi-će društva „Istra“ i njegovih sekcija da nezostavno dođu na skupštinu u punom broju.
Za slučaj da neko od članova-ća ne dobije poseban poziv, uslijed nedovoljne adrese, neka ovaj poziv objavi na našem Glasilu „Istra“, smatra da je na skupštinu pozvat i neka dodje, jer je poželjno da skupštini pristupe svi bez razlike, pošto će se na istoj raspravljati, pored označenog dnevnog reda, i druga vrlo važna pitanja.
Uprava.

Glavna skupština Jugoslavensko-bugarske lige

Jugoslavensko-bugarska liga u Zagrebu poziva svoje članove na redovnu glavnu skupštinu koja će se održati u četvrtak, 30 marta 1939. godine, u 8 sati, u prostorima Lige (Vrtačkova ulica 6, prostore Jugoslavensko-Matice) uz slijedeći dnevni red: 1. Izbor dvočlane ovjeroviteljske komisije. 2. Izvještaj. 3. Otvorene zaključne računa i podjela razrješnice odborima. 4. Izbori. 5. Izvještaji.
Ako u određeno vrijeme ne bude prisutno dovoljno članova, skupština će se održati pola sata kasnije, na istom mjestu, bez obzira na broj prisutnih članova.
Pravo glasa u skupštini, kao i aktivno i pasivno biračko pravo, imaju, prema čl. 10 Pravila, samo oni članovi, koji budu podmirili svoje članke plaćene.

IZ ISTARSKOG AKADEMSKOG KLUBA

Akcijski za pomoć članova našega kluba odazvao se gospodin Bolonić Ivo, Beograd 100.— Din. Ciljenjem darovatelju uprava kluba najljepše zahvaljuje. — Iznos od Din 300.— za Istarski studentski klub u Zagrebu nije darovao Josip Krmčević (kao što je pogrešno bilo javljeno) već njegovim posredovanjem Upravni odbor Fonda za pomoć izbjeglicama i iseljenika-povratnika u Beogradu, što ovim ispravljamo.

OMLADINSKA SEKCIJA UDRUŽENJA „ISTRA-TRST-GORICA“ U BEOGRADU

Priredjuje u subotu 26. o. m. Srbi članski sastanak na kojemu će drug. Šarli Čaušić održati predavanje. Pozivaju se svi mladinci da ovom sastanku neizostavno prisustvuju. Početak u 8 sati u večer.

Omladinska sekcija „Istre“ u Zagrebu

održat će u subotu 18 ožujka 1939 u 8 sati na večer redovite usmene novine. Predavač će Tone PERUŠKO. Tema: Kultura opazivanja naše herbe (II dio ekonomsko-socijalno opravdanje).

IDRIJSKI KROZEK U LJUBLJANI

Letošnji redni obični zbor se bo vršil u sobotu 1 aprila u salonu gostilne Kajfer u Florjanski ulici. Vabimo vse rojake in prijatelje, da se ga polnoštevilno udeležo.

ISTRA SE ZABAVLJA

ZABAVA DRUŠTVA „ISTRE“ U ZAGREBU

Zabave u Zagrebu, Subotici i Splitu — Balun i roženice Jurina i Franina u benavrečkama
Svake godine priredjuje društvo „Istra“ u Zagrebu svoju tradicionalnu zabavu. Ovogodišnja bila je gotovo od svih najljepša. Možda s razloga što je održana u većim prostorijama, nego one prošle godine, jer na pr. proslogodišnja zabava, koja je održana u dvorani H. P. D. „KOLO“ nije mogla da pruži sve ono što je pružila ovogodišnja. Malene prostorišće škole nisu mogle da prime svu našu publiku koja jedva čekala da se jedanput godišnje nadje na okupu i da se zajednički procveteli u čistost istarskom tonu. Prostorije Hrvatskog Sokola bile su jako prikladne, jer su prostorne i praktične za ovakove i slične priredbe. Radi toga je moralan uspjeh ove zabave i pokazao dostojnu vrlinu, a nije izostao ni materijalan.
Sam program je oduševio publiku, jer se sastojao najviše iz: Istarskog folkloru, koji je najpristupačniji našim širokim masama, a pogodno onima sa tropskim klimom.
H. P. D. „Jablana“ je na početku predvodio otpjevao od Brajše-Rašana „Predobri Bože“ i još jednu pjesmu. On je stalni gost istarskih priredaba, a i jedan od najvećih propagatora istarske vokalne muzike.
Nakon toga je desetogodišnji Danilo Kliman, u istarskoj narodnoj nošnji dramsko deklamirao „Pozdrav unavrečkama“ od Mate Balote. Dječak u unavrečkama, koretu i klobučju dirnu je prisutna sret sa prosvetom Baločinom pjesmom.
Gospodin Edo Molinari otpjevao je sa svojim prijatnim baritonom nekoliko pjesama. Pratio ga je na klaviru mlada mlada gđica Kereka.
Pjevali zbor društva „Istra“ otpjevao je, pod vodstvom Ing. Zorka Kerkar, „Bilo vavle veselo“ od I. Matičić-Rongjeva. Ma da je zbor osnovan tek pred nekoliko dana, otpjevao je pomenutu pjesmu sa tolikom sigurnošću kao

IZ JUGOSLOVENSKE MATICE

U FOND JUGOSL. MATICE
priložio je 150 dinara (stopešest) g. direktor Nikola Miličić da posuši našu blagopokojnu istarsku vadije dra Dinka Trnautića, na čemu mu odbor najljepše zahvaljuje.

AKADEMIJA DRUŠTVA „SOCE“ V CELJU

- Društvo Soča priredi ob desetletni obilježja obstoja na praznik 25 t. m. ob 20 v. Narodnem domu akademijo s tem predporedom:
1. Govor.
2. a) Soti, O. Dev; b) N'ra bom več vinca piv, pir. L. Horvat (Koroška); c) bar. solem). Poje možski zbor društva »Nanos« iz Maribora.
3. Pomladni veter, Ivo Gradec, rec. pomenica Ruža Petelinova.
4. a) Humoreska. A. Dvočak; b) Kmečki ples. K. Sanein. Izvadija ravnatelj K. Sanein, pri klavirju skladateljica Mirca Saneinova.
5. a) Mene ni požela rosa, A. Gradniti-Mirca Saneinova; b) Trenetek, Jos. Mira Aleksandrovič, Mirca Saneinova; c) Beaugoška pri sibeliju, Oton Zupančič, Ant. Tadičič. Poje koncertna pevkica Helena Lapajčeta. Pri klavirju gđa Mirca Saneinova.
6. Kovaska, A. Zupančič, govorni zbor.
7. a) Domov bi rad, A. Tavč; b) O kresu, P. Jerob. Poje možski zbor društva »Nanos« iz Maribora.
8. Hlapec Jernej, I. Cankar, III. slika na Tivčetu, Jerata Cergelj Fidor in Cigoj Janko. — Nastudirala A. Sadržarja.
Vsa društva vjudno vabljena.

JAVNA ZAHVALA

Prikladno lično neželjene proslave sedamdesetogodišnjem primanju sam sa raznih strana naše domovine i iz inostranstva nekoliko stotina čestitki hrižovalu, pismeno i usmeno.

U nemogućnosti da se potedimim knjištinu izravno zahvalim na njihovoj pažnji, molim pojedince i sve narokito, da ovim načinom priime izraz moje iskrene zahvalnosti i dubokog poštovanja.

Osobita harnost me veže na g. Dr. Milu Mirkovića (Matu Balotu) i uredništvo „Istre“, koji su postavili moju malenkost pretjerama pozornost.

Redovitas 29. februara 1940 godine na 19 beogradskih.
Beograd, 13. III 1939.
Revolucionarac i čovjek.

PLAZ ZASUL NASEGA ROJAKA V AMERIKI

V Bingham Canyon v državi Utah (Zadnjihne države) je dne 8. februara plaz ednele hise, v kateri je stanovala družina Tomas in Sany Narančič (vsj iz Like). Na kraj nesreče so takoj prišli gasilci, ki so rešili nekaj članov družine, toda žrtve plaza so postali Tomasova žena, njena hčerka in Narančič. Poleg njihove hise je stanoval v kolibi John Bizjak, ki ga je plaz zasul Bizjakova so našli šele po nekaj dnevih iskavanja globoko zakopanega v sneg. Našli so ga na postelji, tako kot se je vlegel in zaspal predno se je vsul plaz. John Bizjak je bil doma iz Loma pri Postojni, kjer zapuščava žena, sina in hčer.

RAZSTAVA NASEGA UMETNIKA V TRSTU

V Trstu se je te dni v prostorih pomorske delopustne organizacije otvorila osebna razstava znanega našega tržaškega slikarja morja in ladij Pavla Klodića vitezja Sabaladoskega. Razstavil je kakih trideset novih del, predvsem slike starih in modernih ladij.

ZABAVA DRUŠTVA „ISTRE“ U ZAGREBU

Zabave u Zagrebu, Subotici i Splitu — Balun i roženice Jurina i Franina u benavrečkama

Svake godine priredjuje društvo „Istra“ u Zagrebu svoju tradicionalnu zabavu. Ovogodišnja bila je gotovo od svih najljepša. Možda s razloga što je održana u većim prostorijama, nego one prošle godine, jer na pr. proslogodišnja zabava, koja je održana u dvorani H. P. D. „KOLO“ nije mogla da pruži sve ono što je pružila ovogodišnja. Malene prostorišće škole nisu mogle da prime svu našu publiku koja jedva čekala da se jedanput godišnje nadje na okupu i da se zajednički procveteli u čistost istarskom tonu. Prostorije Hrvatskog Sokola bile su jako prikladne, jer su prostorne i praktične za ovakove i slične priredbe. Radi toga je moralan uspjeh ove zabave i pokazao dostojnu vrlinu, a nije izostao ni materijalan.
Sam program je oduševio publiku, jer se sastojao najviše iz: Istarskog folkloru, koji je najpristupačniji našim širokim masama, a pogodno onima sa tropskim klimom.
H. P. D. „Jablana“ je na početku predvodio otpjevao od Brajše-Rašana „Predobri Bože“ i još jednu pjesmu. On je stalni gost istarskih priredaba, a i jedan od najvećih propagatora istarske vokalne muzike.
Nakon toga je desetogodišnji Danilo Kliman, u istarskoj narodnoj nošnji dramsko deklamirao „Pozdrav unavrečkama“ od Mate Balote. Dječak u unavrečkama, koretu i klobučju dirnu je prisutna sret sa prosvetom Baločinom pjesmom.
Gospodin Edo Molinari otpjevao je sa svojim prijatnim baritonom nekoliko pjesama. Pratio ga je na klaviru mlada mlada gđica Kereka.
Pjevali zbor društva „Istra“ otpjevao je, pod vodstvom Ing. Zorka Kerkar, „Bilo vavle veselo“ od I. Matičić-Rongjeva. Ma da je zbor osnovan tek pred nekoliko dana, otpjevao je pomenutu pjesmu sa tolikom sigurnošću kao

kakovo rutinirano pjevačko društvo, što je dokazao i aplauz koji je potrajao nekoliko minuta, dok se nije zbor ponovno pojavio na pozornici i na sveopći zahtjev zapjevao još jedannput istu pjesmu.

Pjevanje uz roženice u narodnim nošnjama bila je točka, koju su svi nestrijplivo očekivali. Pjevalo je g. Kliman, a pratilo ga je g. Modrušan. Oni su nam dečarili istarsko selo i njegovu vokalnu i instrumentalnu muziku, kakovu su najili naši stari od davne davnine.

Napokon je došao i Franina na pozornicu koji traži Jurina. Egunbio se neagde. Ali naskoro je došao i on sa svojim dugim korakom. Nastaje dijalog između dva stara brkata satiričara. Personifikacije istarskog seljaka raspravljaju o političkim i ekonomskim prilikama i neprilikama. Iznose ih pred publiku na svoj poznati način. Božac F. kao Franina i Dobrila A. kao Jurina bili su toliko originalni, da se o njima pričalo do jutra.

»Zora rudie i:»One tri narance« otpjevali su skladno Bužeta Anica i Božac Franjo.

Kao prelaz otvorenju plesa bio je balun kojega su izveli naši Tršnjevčani u narodnim nošnjama, najprije pod mlh, a onda pod roženice. Na mlh je svirao R. dule isto onako lijepo kako smo čuli i dok smo još doma bili a na roženice Modrušan i Kliman. Balun je toliko omiljen da se bez njega ne može zamisliti nijednu istarsku zabavu. Naša bi ga publika mogla gledati danonice, što je dokazalo oduševljenje.

Nakon programa započeo je »Funtkar« jazz pod vodstvom Joska Udoviča sa pjesnom glazbom. Veselje i raspoloženje trajalo je cijelu noć do 6 sati jutro.

ISTARSKA ZABAVA U SUBOTICI

U subotu 11. marta održana je, kao i obično sjajno posjećena istarska zabava u Subotici, koju priredjuje subotičko društvo „Istra-Trst-Gorica«. Zabava je održana u prostorijama Narodnog doma. Započela je sa programom, koji je održao vodnju rijeke gostiteljica društva dr. su Milič, razgovarajući je članovima, silkovite i dirilije pjesme Draga Gervasića. »Pod Učkom«, pa je učenik Kovačić otpjevao deklamirao jednu slovensku pjesmu, našto su Franina i Jurina (Erman i Tanković) izveli svoj žimnjski razgovor, a nije moglo proći ni bez Ermanovih deklamacija i na kraju njihovog dvoglasnog pjevanja. To pjevanje naše, originalno istarsko, starinsko, na tanko i debelo oživljavalo je večer ne samo za vrijeme predavanja nego i poslije do dana. Na zabavi su sjajno svirali Mate Cateša i Tone Peruško u Zagrebu, a Ivan Laginja je po programu otpjevao uz pratnju roženica dvije istarske pjesme, a van programa kasnije dvadeset i dvije. Divno su pjevali dvoglasno Laginja i njegova žena, on Zmijanec, ona Lijanjanka. Balun su pod mlh

Mate Cateša izvodile dvije gospođe Kirac sa Peruškom i Balotom, i jedna od njih tako vatreno, da je, opet van programa, slomila takt. (Kud se počeo plesati taj naš istarski ples, silkovno još nisu bili u modi visoki takli. Ilo je i zatvor na zabavi, pa je čak i u njemu svirala roženica, organizirana je i tombola, samo je previšo ceduljica bilo na tomboli na kojima je pisalo samo hvala. Pošto je istarska muzika i pjesna na programu bila svuđe tako zastupljena, u kuhinji su dominirale krantijske klobase, a za nekoliko stolova Slovenci su skladno pjevali svoje pjesme. Zabava je trajala do šest sati jutro i do tada se čuo jasan metalan glas roženica i Istarski dvoran. Erman se uopće nije odvajao od Mate Cateše, dok je Tanković plovio slobodno po pjesnoj tomboli. Za uspjeh zabave mnogi su bili zaslužni, mpori su valjano vršili svoje dužnosti u kuhinji i bufetu, ali su najveće karata prodali i inače najviše brige ponijeli krojčič Abramčić i Vidic. Dobra volja je bila kod svih i zato je i ova zabava opće dobro uspjela u svaku pogledu.

ZABAVA „ISTRE“ U SPLITU

Društvo „Istra“ u Splitu priredilo je i ove godine svoju skromnu društvenu zabavu čiji čisti prihod ide u korist naših beskućnika. Priredba održana je u Sokolskom domu u subotu 11 t. m.

Uz mnogobrojne članstvo zabavi prisustvovali su mnogi prijatelji i simpatizeri društva, tako da je zabava bila odlično posjećena. Moralni i materijalni uspjesi zabave bile je od društvene uprave povjerena bratu Vladimiru Sinobad, koji je istu uz pomoć ostalih članova nadzornog odbora odlično sprovo.

Uvodni riječi održao je naš omiljeni Barba Rika. Ističući pri tom čiji i svu mlh zabave i želeći pri kraju svakomu da se lipeo sprovede. Zahvalio je prisutnima na lijepoj posjeti i zamolio da nam očuvaju i dalje stežene simpatije.

Mala Mija Rimanić vrlo je skladno deklamovala »Krišes na Učkoj«, koju je pjesmicu Barba Rika baš za ovu prigodu spjevao. Sam tekst donosimo na drugom mjestu.

Sestre Sinobad otvirale su zatim četvorručno nekoliko klavirskih konada, a iz toga izvela je diletantska sekcija Sokolskog društva komediju u jednom činu »Lilly«, koja je sve prisutne veoma zabavila i raspoložila. Svi izvadjači programskih točaka pora! su zasluženi aplaus.

Iza programa uslijedio je ples, koji je u veoma veselom raspoloženju potrajao do 5 sati u jutro. Jedino se priredjivačima preporučuje, da slične zabave u buduće prirede ranije, a ne u korizmeno vrijeme, pak će i materijalni uspjeh biti mnogo bolji.

»Balun« na sveslavenskom plesu u Borovu

Na »Sveslavenskom balu«, kojega je priredila zajednica »Brita« u Borovu, učestvovala je i jedna grupa plesača »Baluna«, članova Omladinske sekcije društva »Istra-Trst-Gorica« u Beogradu, koja je odlično prikazala naš narodni ples. Između ostaloga javni organ zajednice »Bata« »Borovo« piše o nastupu naših plesača: »Naša braća iz Istre, emigrirani učlanjeni u društvo »Istra-Trst-Gorica« u Beogradu izveli su svoju istarsku igru »balun«, uz pratnju svoja narodnoga instrumenta, koji je jednak »voivodinskim« gajdama. Sinovi Istre, sa otmušenošću dostojnom njih, izveli su ovu igru tako da će ona dugo ostati urezana u sjećanju svih nas.

IZ UPRAVE

Hvala Antun, učitelj — Artiče — Pretplatit za list podmirili ste do konca godine 1939.

Prodaj Zvonimir — Beograd — Sa zadnjim iznosom što ste nam dostavili plaćena je Vaša pretplata do t. IX, 1939.

Zorka Kakovina, učiteljica — Krika — Vaša pretplata plaćena do konca god. 1938.

Galovič Andre — Split — Pretplata namirena do konca godine 1938. Andriana Markey — Savina — I Vaša pretplata plaćena do konca godine 1938.

IZ AMERIKE

Primili smo od editice Mary Vidošić 2 dolara za jednogodišnju pretplatu za g. cap. Slavija Trošta 587 St. Washington Ave. N. V. Zahvaljujemo!

IZRANK TONE PERUŠKO — Odgovorno urednik IVAN STARI Zvonimirović iz 48 III kal — Vlasnik izdavač: Konzor-t „Istra“ Vlasništvo: od 28. II 1939. telefon 87 88. Istarsko Jugoslavensko štampa d. d. Zagreb Masarčkova ul. br 22. Za istarsko odgovara: Radolj Poljančič Zagreb. Ilica br 181. »Istra« izlazi svakog četrta u petak. — Broj četvornog računa: 6 789. — Pretplata, za cijelu godinu 48 d. za pola godinu 24 d. za šestmesečno dostručno, za Ameriku 2 dolara na godinu. — Oglasni se računaju po cjeniku. Nakloni se ne vraćaju.